DENTAL IMPLANTATSIYADAN KEYINGI PERI-IMPLANTIT RIVOJLANISHINING XAVF OMILLARI VA UNI OLDINI OLISH USULLARI

Tirkashaliyev Baxtiyorjon
Central Asian Medical University, Ordinator

Annotatsiya: Mazkur tadqiqot ishida dental implantatsiyadan keyin rivojlanishi mumkin bo'lgan peri-implantitning asosiy xavf omillari va uni oldini olish usullari yoritilgan. Og'iz bo'shlig'i gigiyenasining yetarli emasligi, chekish, qandli diabet, parodontit tarixi, bakterial blyashka to'planishi hamda noto'g'ri protetik yuklama kabi omillarning peri-implant to'qimalarga ta'siri ko'rib chiqilgan. Shuningdek, peri-implantit profilaktikasida implantatsiyadan oldingi baholash, muntazam stomatologik nazorat, individual gigiyena va erta diagnostikaning ahamiyati ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: dental implantatsiya, peri-implantit, xavf omillari, og'iz gigiyenasi, parodontit, chekish, qandli diabet, bakterial blyashka, profilaktika, implant.

Dental implantatsiya zamonaviy stomatologiyada yo'qotilgan tishlarni tiklashning samarali usullaridan biri hisoblanadi. Biroq implantatsiyadan keyin ayrim bemorlarda peri-implantit rivojlanishi mumkin. Peri-implantit implant atrofidagi yumshoq va suyak to'qimalarida kechadigan yallig'lanish jarayoni bo'lib, o'z vaqtida davolanmasa implant barqarorligining pasayishi va uning yo'qotilishiga olib kelishi mumkin.

Kasallikning rivojlanishida og'iz bo'shlig'i gigiyenasining yetarli emasligi, chekish, qandli diabet, parodont kasalliklari, implant atrofida bakterial qoplamaning to'planishi hamda noto'g'ri protetik yuklama muhim xavf omillari hisoblanadi. Shu sababli peri-implantitning oldini olishda implantatsiyadan oldingi to'g'ri baholash, sifatli og'iz gigiyenasi, muntazam stomatologik nazorat va xavf omillarini kamaytirish katta ahamiyatga ega.

Peri-implantit dental implant atrofidagi yumshoq to'qimalar va suyakda rivojlanadigan yallig'lanish jarayoni bo'lib, uning paydo bo'lishi ko'plab mahalliy va umumiy xavf omillari bilan bog'liq. Eng muhim omillardan biri implant atrofida bakterial blyashka to'planishidir. Og'iz bo'shlig'i gigiyenasiga yetarlicha rioya qilinmasa, mikroorganizmlar implant atrofida yallig'lanish chaqirib, vaqt o'tishi bilan suyak rezorbsiyasiga olib kelishi mumkin.

Chekish ham peri-implantit rivojlanish xavfini oshiruvchi omillardan biri hisoblanadi. Tamaki tutuni qon aylanishini va to'qimalarning regeneratsiya qobiliyatini pasaytiradi. Shuningdek, qandli diabet, ayniqsa glyukemik nazorati yomon bo'lgan holatlarda, infeksiyaga qarshi himoya mexanizmlarini susaytirishi va implant atrofidagi yallig'lanish jarayonlarini kuchaytirishi mumkin.Parodontit tarixi bo'lgan bemorlarda ham peri-implantit rivojlanish ehtimoli yuqoriroq bo'ladi. Bunga og'iz bo'shlig'ida patogen mikroorganizmlarning saqlanib qolishi va periodontal to'qimalarning oldindan zararlanganligi sabab bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, implantning noto'g'ri joylashtirilishi, protez konstruksiyasining gigiyenaga xalaqit berishi, ortiqcha sement qoldiqlari va noto'g'ri okklyuzion yuklama ham xavf omillari qatoriga kiradi.

Peri-implantitning oldini olish uchun implantatsiyadan oldin bemorning umumiy va stomatologik holatini batafsil baholash zarur. Parodont kasalliklari aniqlansa, ular avval davolanishi kerak. Implantatsiyadan keyin esa bemorga individual gigiyena qoidalarini o'rgatish, maxsus cho'tkalar, interdental vositalar va zarur hollarda antiseptik vositalardan foydalanish tavsiya etiladi.Muntazam stomatologik nazorat peri-implantit profilaktikasida katta ahamiyatga ega. Tekshiruvlar davomida

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

implant atrofidagi yumshoq to‘qimalar holati, qonash, cho‘ntak chuqurligi, blyashka miqdori va suyak sathi baholanadi. Kasallikning dastlabki belgilarini erta aniqlash yallig‘lanishning chuqurlashib ketishining oldini olishga yordam beradi.

Xulosa qilib ta’kidlash joizki, peri-implantit dental implantatsiyaning jiddiy asoratlaridan biri bo‘lib, uning rivojlanishida og‘iz gigiyenasining yomonligi, chekish, diabet, parodontit tarixi va noto‘g‘ri protetik yuklama muhim rol o‘ynaydi. Ushbu xavf omillarini implantatsiyadan oldin aniqlash va nazorat qilish davolash natijalarini yaxshilaydi.Samarali profilaktika bemorni to‘g‘ri tanlash, mukammal jarrohlik va protetik rejalashtirish, sifatli og‘iz gigiyenasi hamda muntazam professional nazoratga asoslanadi. Peri-implantitning erta aniqlanishi esa implantning uzoq muddat xizmat qilishini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar ro’yxati:

1.Muqimov O.A., Ortiqboyev Sh.Sh., Muqimova X.O. Implantatsiya amaliyotidan so‘ng yuzaga keladigan peri-implantit kasalligida qo‘llaniladigan antibiotiklarning ahamiyati. - Toshkent, 2022.

2.Shukurov B. Tish implantatsiyasidagi peri-implantitni oldini olish choralari. - Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, 2025.

3.Muqimov O., Isanova D. Comparative characteristics of the root membrane method and the traditional immediate implant placement method. - 2019.

4.Usmanova D. Improving the efficiency of dental implantation of the upper jaw using the “root membrane” method.- 2022.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.